

Sygn. akt II Ca 938/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Szaj

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2014 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. S.

przeciwko M. L.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 21 maja 2014r., sygn. akt III C 849/12 upr

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda R. S. na rzecz pozwanego M. L. kwotę 300,- zł (trzysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 maja 2014 roku, III C 849/12 upr, Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie uchylił wyrok zaoczny z dnia 1 czerwca 2011 roku w sprawie III C-upr 377/11 i oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego 667,- zł kosztów procesu.

Powyższy wyrok Sąd Rejonowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

Powód R. S. w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej zawarł z pozwanym M. L. ustną umowę o dzieło w postaci kompletnej instalacji centralnego ogrzewania w budowanym przez pozwanego domu w B. przy ul. (...).

Powód R. S. tą kompletną instalację centralnego ogrzewania zawierającą piec, grzejniki, instalacje rozprowadzenia ciepłej wody oraz elementy sterownicze miał zamontować z własnych materiałów do września 2009 roku.

Ponadto w ramach ustnej umowy powód z pozwanym ustalili, że za materiały budowlane niezbędne do wykonania umówionego dzieła, po przedstawieniu przez powoda faktur, pozwany będzie mu zwracał należne kwoty.

Łącznie pozwany przekazał powodowi tytułem zaliczek i zapłaty za materiały budowlane kwotę 45 600,- zł.

Kwota 45 600,- zł stanowiła całość wynagrodzenia umówionego ustnie przez strony.

Powód R. S. nie wykonał zobowiązania, gdyż instalacja grzewcza okazała się niesprawna (w szczególności ze względu na przerywaną pracę ogrzewania oraz długi okres nagrzewania się wody w instalacji grzewczej).

Zważywszy na powyższe pozwany M. L. odmówił odbioru dzieła.

W związku z tym powód do stycznia 2010 roku próbował naprawić przedmiotową instalację centralnego ogrzewania, co jednak nie dało oczekiwanych rezultatów. Ostatecznie powód wskutek nienależytego wykonania zobowiązania spowodował, że w okresie zimowym 2009/2010 M. L. nie mógł zamieszkać w przedmiotowym domu.

W powyższym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Wskazał, że pomimo zaprzeczeń powoda, z materiału dowodowego wynika, że strony zawarły ustną umowę o dzieło, nie zaś wyłącznie umowy kupna – sprzedaży sprzętu hydraulicznego i materiałów budowlanych. Gdyby stron nie wiązała umowa o dzieło, a powód wyłącznie sprzedawał materiały, nie próbowałby naprawić instalacji centralnego ogrzewania.

Pozwany wykazał wszystkie wpłaty na rzecz powoda, z którego wynika, że powód otrzymał 52 000,- zł, zaś faktury opiewają na kwoty niższe niż suma dokonanych wpłat przez pozwanego.

Z tych względów Sąd Rejonowy uznał, że powód nie udowodnił roszczenia co do zasady i co do wysokości.

Orzekając o kosztach Sąd Rejonowy zastosował regułę art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości powód, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 344 § 2 k.p.c. i art. 505⁵ § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed 3 maja 2012 roku, poprzez dopuszczenie dowodu w postaci wydruku pt Dokumenty kasowe, podczas gdy strona pozwana nawet nie podjęła próby wykazania, że ich powołanie w sprzeczności nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynika później,
2. naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c.:
 - a) przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, tj. zeznań świadka W. S., który nie potwierdził okoliczności rzekomego wydania wydruku pt Dokument kasowy stronie powodowej i tym samym jego pochodzenia i wiarygodności. Spowodowało to nieprawidłowe przyjęcie przez Sąd I instancji, li tylko na podstawie gołosłownego oświadczenia pozwanego, iż przedmiotowy dokument pochodzi od powoda i dokumentuje wszelkie wpłaty dokonane przez pozwanego na rzecz powoda,
 - b) przez wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosku sprzecznego z ustalonymi faktami oraz doświadczeniem życiowym, jakoby wpłaty uwidocznione w wydruku pt Dokument kasowy zaewidencjonowane wiele miesięcy przed, bądź wiele miesięcy po wystawieniu spornej faktury i dokonaniu częściowej zapłaty mogło być dokonane na poczet materiałów ujętych w tych fakturach. Spowodowało to nieprawidłowe przyjęcie przez Sąd, że wszelkie rzekome wpłaty ujęte w w.w. wydruku winny zostać zaliczone na poczet zapłaty spornych faktur VAT.

Na podstawie powyższych zarzutów, powód wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez uwzględnienie powództwa w zakresie zasądzenia kwoty 4 706,- zł z odsetkami ustawowymi oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje,

ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Uzasadniając apelację wskazał, że Sąd nie powinien czynić ustaleń na podstawie dokumentu pt Dokument kasowy, gdyż jest on spóźniony, a dopuszczeniu tego dowodu powód sprzeciwił się. Nadto jest to sam wydruk bez podpisu, a

powód zaprzeczył aby pochodził od niego. Powód zaprzeczał, aby pozwany dokonał wpłat poza wpłatą z dnia 15 lipca 2009 roku w kwocie 1 500,- zł i wpłatą z dnia 5 sierpnia 2009 roku w kwocie 1 000,- zł. Zatem pozwany nie udowodnił, iż dokonał zapłaty przewyższającej bezsporną kwotę 2 500,- zł podczas gdy powód wykazał, iż towar ujęty w spornych fakturach został wydany pozwanemu i wykorzystany podczas realizacji jego inwestycji. Ponadto pozwany poświadczył własnoręcznym podpisem odbiór faktury VAT nr (...) z dnia 31 lipca 2009 roku, nadto na poczet tej faktury dokonał dwóch wpłat. Wszelkie wpłaty miały konkretnie określony tytuł. Pozwany nie wykazał zaś, aby po dniu 5 sierpnia 2009 roku dokonał jakichkolwiek wpłat.

Powód wskazał, że nawet jeżeli strony wiązała umowa o dzieło, to pozwany osobno dokonywał zapłaty z tytułu wykonanych prac i osobno za materiały. Powód wskazał, że istnienie obowiązku zapłaty po stronie pozwanego nie budzi wątpliwości, gdyż pozwany podpisał jedną z faktur i dokonał wpłaty częściowej.

Ponadto wskazał, że niezasadne było ustalenie, że rzekoma umowa o dzieło nie została przez powoda wykonana. To ustalenie jest sprzeczne z zeznaniami świadków oraz twierdzeniami samego pozwanego. Pozwany dzieło odebrał, przystąpił do jego użytkowania, a wady przedmiotowego dzieła zgłosił kilka dni później. Tym samym roszczenie o zapłatę wynagrodzenia stało się wymagalne.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu. Odnosząc się do przedłożenia dokumentu pt. Dokument kasowy podniósł, że wskazał przyczyny dla których nie mógł go przedłożyć wcześniej. Powód nadto nie wykazał jakie uchybienia Sąd popełnił przy ocenie dowodów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się bezzasadna, aczkolwiek z przyczyn odmiennych od wskazanych w jej treści.

Podkreślić należy, że spełnienie świadczenia powoduje wygaśnięcie zobowiązania. Powyższy pogląd przyznał również powód w piśmie z dnia 9 maja 2012 roku. W niniejszej sprawie został wydany wyrok zaoczny z dnia 1 czerwca 2011 roku, III C – upr 377/11, którym Sąd uwzględnił powództwo w całości. Na podstawie powyższego wyroku zaocznego powód wszczął postępowanie egzekucyjne, w toku którego doszło do zaspokojenia powoda przez wpłatę dokonaną przez pozwanego w dniach 8 i 9 marca 2012 roku. Na skutek tego, pismem z dnia 28 marca 2012 roku powód cofnął pozew. Cofnięcie to nie wywołało skutku w postaci umorzenia postępowania albowiem powód nie zrzekł się roszczenia. Wpłata ta została dokonana pomimo, że w dniu 24 lutego 2012 roku Sąd przeprowadził rozprawę w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego i odroczył ogłoszenie orzeczenia do dnia 9 marca 2012 roku. W dniu 9 marca 2012 roku Sąd odrzucił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu i uchylił z urzędu postanowienie z dnia 26 lipca 2011 roku w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności wyrokowi zaocznemu. Tym samym z dniem 9 marca 2012 roku tytuł wykonawczy przestał istnieć. Pozwany po doręczeniu mu cofnięcia pozwu sprzeciwił się umorzeniu postępowania, podnosząc że pozwany nie spełnił świadczenia dobrowolnie lecz w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym i zagrożeniem licytacji zajętych samochodów. Pomimo prezentowania poglądu, że zarówno spełnienie świadczenia jak i zrzeczenie się roszczenia są sposobami wygasania zobowiązań, powód nie zrzekł się roszczenia w sprawie. W konsekwencji uznać należy, że podtrzymał swe roszczenie w znaczeniu procesowym.

Wskazać należy, że w uchwale z dnia 26 lutego 2014 roku, III CZP 119/13, Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli powód po spełnieniu świadczenia przez pozwanego po doręczeniu pozwu nie cofnął pozwu, sąd oddala powództwo. Uzasadniając powyższą uchwałę Sąd Najwyższy wskazał m.in., że cofnięcie przez powoda pozwu sprawia, że wydanie wyroku stało się zbędne, a skutki rezygnacji z kontynuowania postępowania określone zostały w art. 203 § 2 k.p.c. Zrzeczenie się przez powoda roszczenia, jeżeli nie zostanie połączone z cofnięciem pozwu, nie może prowadzić do umorzenia postępowania, lecz wydania wyroku. W przypadku zaspokojenia roszczenia powoda przez pozwanego w toku procesu nie dojdzie do umorzenia postępowania, jeżeli powód nie cofnie pozwu, ponieważ w dalszym ciągu istnieje żądanie rozpoznania sprawy i orzeczenia o przedstawionym sporze. Sąd Najwyższy dostrzegł stanowisko wyrażone w orzeczeniu z dnia 15 marca 1955 roku, II CR 1449/54, OSNC 1956, nr 1, poz. 12, gdzie Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli pozwany płacił, aby uniknąć egzekucji, lecz przeczył w dalszym ciągu zasadności żądania powoda, to

wydanie wyroku nie stało się zbędne, gdyż istnieje w dalszym ciągu pomiędzy stronami spór o zasadność roszczenia, który sąd winien rozstrzygnąć. Stanowisko to zostało jednak wyrażone na gruncie obowiązywania art. 209 § 1 i 3 d.k.p.c., nie może mieć zatem zastosowania w sytuacji wygaśnięcia roszczenia na skutek spełnienia świadczenia i braku decyzji powoda o cofnięciu pozwu. Podobnie Sąd Najwyższy wskazał, że uchwała z dnia 4 stycznia 1979 roku, III CZP 91/78, OSNC 1979, nr 7-8, poz. 139, w której Sąd Najwyższy dopuścił możliwość zamieszczenia w wyroku ponownie zasądzającym wyegzekwowane świadczenie, po rozpoznaniu sprawy, na skutek uchylenia poprzedniego wyroku w wyniku uwzględnienia rewizji nadzwyczajnej, zastrzeżenia, że świadczenie zostało wyegzekwowane, dotyczyła szczególnej sytuacji.

W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał, aby spełnienie świadczenia komornikowi nastąpiło w okolicznościach przymusowych (tj. w związku z wyznaczeniem rzekomej licytacji pojazdów). Nie wykazał także, że przy wpłacie złożył oświadczenie zastrzegające zwrot zapłaconej kwoty. Tym samym dokonując spełnienia świadczenia nie uzewnętrznili swego sprzeciwu wobec zobowiązania.

Tym samym na skutek spełnienia świadczenia w całości wraz z odsetkami, brak jest na chwilę orzekania roszczenia procesowego, które mogłoby być uwzględnione. Powtórne zasądzenie kwoty już zapłaconej przez pozwanego, mogłoby zaś prowadzić do jej powtórnego wyegzekwowania, w sytuacji związania sentencją orzeczenia w myśl art. 365 § 1 k.p.c.

Odnosząc się do meritum sporu i argumentacji powoda zawartej w apelacji wskazać należy, że przedkładając dowód w postaci „Dokumenty kasowe” (k – 190) pozwany wskazał, że nie mógł go przedłożyć przy sprzeciwie, gdyż nim nie dysponował, podając przy tym okoliczności jego pozyskania. Tym samym brak jest podstaw do uznania go za spóźniony. Niemniej jednak trafnie powód zarzuca brak podstaw do uwzględnienia tegoż dowodu, albowiem czynienie ustaleń co do zapłaty na tej podstawie stanowiło naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Wydruk ten jest bowiem niepodpisany, jak i sama jego treść budzi wątpliwości. W szczególności bowiem częściowo operuje konkretnymi numerami Kp, zaś częściowo zawiera bardzo ogólnikowe opisy. Niezrozumiałe jest też ujęcie w tymże dokumencie wypłaty na rzecz pozwanego kwot 1 364,78 zł i 206,33 zł. W konsekwencji wobec zaprzeczenia przez powoda prawdziwości tegoż wydruku niedopuszczalne było czynienie na tej podstawie ustaleń. Wydruk ten nie stanowi bowiem dokumentu w rozumieniu art. 245 k.p.c.

Powód w niniejszej sprawie dochodził zapłaty należności wynikającej z dwóch faktur, tj. faktury z dnia 31 lipca 2009 roku nr (...) na kwotę 7 793,56 zł (przy czym do tej faktury pozwany dokonał dwóch wpłat na kwotę 2 500,- zł – do zapłaty pozostało 3 793,56 zł) oraz faktury nr (...) na kwotę 912,15 zł.

Faktura nr (...) została przez pozwanego podpisana, zaś przedłożony przez powoda odpis kopii faktury nr (...) nie został przez pozwanego podpisany. W niniejszej sprawie powstał spór pomiędzy stronami co do treści zawartej umowy. Powód bowiem uważał, że strony łączyła umowa kupna – sprzedaży materiałów budowlanych, zaś pozwany uważał, że strony łączyła ustna umowa o dzieło w postaci wykonania kompletnej instalacji w budynku. Niemniej jednak w treści sprzeciwu od wyroku zaocznego pozwany wskazał, że strony ustaliły, że za materiały budowlane potrzebne do wykonania ogrzewania, pozwany będzie zwracał pozwanemu (winno być powodowi) należne kwoty po przedstawieniu faktur ich zakupu oraz wmontowaniu ich w miejscu wykonania dzieła. W konsekwencji wobec tak ukształtowanych stanowisk stron istotne było ustalenie czy materiały wskazane w fakturach zostały pozwanemu wydane, niezależnie bowiem od tego czy strony łączyła wyłącznie umowa kupna – sprzedaży (jak twierdzi powód), czy też umowa kupna – sprzedaży stanowiąca element umowy o dzieło, podstawą rozstrzygnięcia niesporną pomiędzy stronami jest umowa kupna – sprzedaży. Powód zaś nie dochodzi wynagrodzenia za dzieło. Pozwany twierdził przy tym, że uiszczył całość wynagrodzenia. Jednocześnie pozwany zaprzeczył w sprzeciwie, iż materiały wskazane w fakturach zostały wykorzystane do instalacji grzewczej pozwanego (k – 62). W konsekwencji powoda obciążał w tym przypadku dowód, że materiały wskazane w fakturach zostały pozwanemu wydane (art. 6 k.c.). Takim dowodem jest podpis pozwanego na fakturze nr (...), stanowiący potwierdzenie otrzymania faktury i towaru w niej wymienionego. Tym samym powód wykazał, że dostarczył pozwanemu materiały wskazane na fakturze nr (...). Brak jest natomiast dowodu na dostarczenie pozwanemu materiałów ujętych w fakturze nr (...). Dla wykazania wydania pozwanemu tegoż towaru powód powołał w pozwie dowody z zeznań świadków W. S., R. B. i W. J.. Dowody te nie doprowadziły do

ustalenia, że przedmioty wskazane w tej ostatniej fakturze zostały pozwanemu wydane. Brak było bowiem wskazania jednoznacznie kiedy i w jakich okolicznościach zostały wydane wszystkie te przedmioty. Z zeznań świadka R. B. (k – 144 – 145) wynika tylko, że zamontowano u pozwanego pompę cyrkulacyjną, przy czym dostrzec należy, że pompa została wskazana w obu fakturach. W fakturze nr (...) pod poz. 41 wskazano (...) pompę Up 15-14B, zaś w fakturze nr (...) wskazano (...) pompę (...) 25-60 pod poz. 10. Skoro zaś świadek zeznawał o jednej pompie nie sposób jest uznać jego zeznań za potwierdzające fakt wydania towarów wskazanych w fakturze nr (...). Również o jednej pompie zeznawał świadek W. J. (k – 165), który wskazywał na wymianę pompy. Także z zeznań świadka W. S. (k – 166 – 167) nie wynika bezspornie, że materiały objęte drugą fakturą zostały dostarczone. Świadek wskazał na dostawę pompy odnosząc się do faktury nr (...) wskazując przy tym, że była czyszczona. W zeznaniach zaś podał, że ciężko jest stwierdzić na jakim etapie materiały te były dostarczane, mogły być też użyte na inną instalację. Tym samym uznać należy, że powód nie wykazał, aby dostarczył pozwanemu materiały wskazane w fakturze nr (...).

Mając na uwadze powyższe, wobec spełnienia świadczenia przez pozwanego w całości i braku skutecznego cofnięcia pozwu przez powoda, trafnie Sąd Rejonowy uchylił wyrok zaoczny i oddalił powództwo, orzekając o kosztach procesu na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powód ostatecznie bowiem winien być traktowany jako przegrywający spór.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. apelację powoda należało oddalić, o czym orzeczono w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wysokość kosztów postępowania apelacyjnego należnych pozwanemu ustalono na podstawie § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie...